

(Lyhennelmä tekstistä on julkaistu Aitoja makuja 4/2018 –lehdessä 30.11.2018.)

Kasvua elintarvikealalle yhdessä tekemällä

Elintarvikealalta odotetaan tulevaisuudessa yhä enemmän. Valtioneuvoston Ruoka2030-selonteon tavoitteissa esitetään muun muassa ruoan arvostuksen lisääminen, Suomen maabrändin vahvistaminen ja kotimaisiin resursseihin perustuvan ruokajärjestelmän osaamisen, kannattavuuden, tuottavuuden, kestäväyyden ja kilpailukyvyn parantaminen. Ruokapolitiista selontekoa toimeenpannaan useiden eri hankkeiden, selvitysten ja lakimuutosten avulla alueelliset erityispiirteet huomioiden.

Oulussa marraskuussa 2018 järjestetyssä ”[Kasvua elintarvikealalle yhdessä tekemällä](#)” -ajankohtais- ja verkostoitumisseminaarissa kuultiin asiantuntija-alustuksia ruokaketjun poliittisesta toimintaympäristöstä, tutkimuksen roolista elintarvikeketjun tukena sekä elintarvikeviennin vahvistamisesta yhteistyön kautta. Lisäksi kuultiin paikallisten elintarvikealan yritysten kasvu- ja vientitarinoita sekä kaupan alan edustajien puheenvuoroja teemasta ”Miten pieni toimija saa tuotteitaan kauppojen hyllyille?”. [Oulun ammattikorkeakoulun](#) ja [Luonnonvarakeskuksen \(Luke\)](#) toteuttaman [Elintarvikealan yritysten tarpeet Pohjois-Pohjanmaalla \(ELYKE\)](#) -hankkeen järjestämään tilaisuuteen osallistui yhteensä 34 elintarvikealan yritysedustajaa ja kehittäjää.

Alustajien puheenvuorot herättivät vilkasta keskustelua muun muassa viennistä ja lähiruokamarkkinoista. Vienti koetaan haastavaksi, sillä pienillä tuotantomäärillä on vaikea pärjätä globaalissa hintakilpailussa. Toisaalta todettiin, että laatutuotteille löytyy kansainvälisiä markkinoita, kunhan tuotteen tarina on kunnossa. Myös pienten yritysten yhteistyö nähtiin tärkeänä kansainvälistymisen ja viennin vauhdittajana. Koko maan laajuisesti elintarvikesektorin vientiä pyritään kasvattamaan määrätietoisesti [Food from Finland](#) -ohjelman avulla: Tämän hetkinen elintarvikeviennin arvo, 1,62 miljardia euroa, on tavoitteena lähes kaksinkertaistaa kolmeen miljardiin euroon vuoteen 2023 mennessä. Vienti nähdään tärkeänä strategisena kehittämiskohtena yritysten kasvun kannalta ja se tuo mukanaan monenlaista suoraa ja epäsuoraa etua, kuten tuottavuuden ja kannattavuuden kasvua, myynnin ja markkinoinnin osaamistason nousua sekä lisää työpaikkoja koko ruokaketjussa. Suomalaisen yritysten vientiponnistelut saavat nostetta kansainvälisistä trendeistä, joissa korostuvat muun muassa tuoteturvallisuuden, terveyden ja arktisuuden arvostus.

Viennin ohella ruokapolitiikan agendalla on myös kotimaisen ja erityisesti pienimuotoisen jalostustoiminnan helpottaminen. Lähiruoan kysyntä jatkaa kasvuaan ja lähiruokaa tarjotaan monenlaisissa eri jakelukanavissa. Kaupan alan edustajien mukaan valtakunnallisiin valikoimiin kuuluvia tuotteita on mahdollista korvata tai täydentää lähialueiden tuotteilla – halua ja valmiuksia ottaa niitä myymälöihin löytyy. Kaupankäynnin edellytyksenä on kuitenkin tietyt yhteneväiset toimintamallit sekä tasalaatuisuuteen ja sovittuun toimitusvarmuuteen liittyvät vaatimukset, jotka tulee huomioida. Valikoimiin pääsemisen lisäksi kaupan alan puheenvuorot herättivät keskustelua muun muassa lähituotteiden tuote-esittelyihin liittyvistä käytännöistä: K-Citymarket Kaakkurin kauppias Risto Kontturin mukaan tuote-esittelyt ovat osa kaupan arkea, kun taas Osuuskauppa Arinan valikoimapäällikkö Janne Tapio totesi lähtökohdan olevan se, että tuote myy itse itsensä ja tuote-esittelyillä ei haluta antaa kilpailuetua tietyille tuotteille tai toimijoille. Yhteisesti todettiin, että lähituotteiden tunnistettavuutta muiden tuotteiden joukosta tulee kehittää.

Seminaaripäivän päätteeksi käytiin paneelikeskustelu teemalla ”Miten tästä eteenpäin?”. Yritysyhteistyön lisäksi kehittämisspanostusta kaivattiin esimerkiksi viestintään ja erityisesti some-viestintään, jalostusasteen nostoon sekä erikoistumiseen. Myös avoimuuden tärkeyttä korostettiin. Suomalaisen elintarvikealan nähtiin kehittyneen positiiviseen

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

Luke
LUONNONVARAKESKUS

suuntaan viime vuosina ja myös tuotteiden saanti kauppojen valikoimiin koettiin helpottuneen. Pienyritysten toiminnan tueksi on kehitetty monenlaisia työkaluja ja oppaita, esimerkiksi [tavarantoimittajan tuotekortti](#) ja [täsmäopas Foodservice-tukkujen kanssa toimimiseen](#), joiden olemassaolosta on tärkeää välittää tietoa. Elintarvikealan toimijoiden todettiin elävän jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä, jossa pärjäämisen edellytyksenä on jatkuva ennakointi ja tki-toiminta. Yritysten välistä yhteistyötä kaivattiin toiminnan kaikkiin vaiheisiin aina raaka-ainehankinnasta ja tuotannosta markkinointiin ja jakeluun saakka. Yhteismarkkinointi ja tarinallistetut brändit nähtiin tärkeinä myös viennin näkökulmasta. Kaiken kaikkiaan elintarvikealan kehittämisessä paljon todettiin olevan meillä kaikilla, ja jokaisen voivan kohdallaan miettiä, mitä itse voisi tehdä alan edistämiseksi.

ELYKE-hankkeessa kartoitetaan Pohjois-Pohjanmaalla toimivien elintarvikealan yritysten nykytilannetta sekä toiminnan kehittämisen suuntaa ja tarpeita. Hankkeessa aktivoidaan alan yritystoimintaa ja –yhteistyötä sekä edistetään yritysten ja tukipalveluorganisaatioiden verkostoitumista. Hanke on saanut rahoituksen Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kautta. Hanke on käynnistynyt 1.9.2017 ja jatkuu 31.12.2018 saakka.

Kirjoittajat:

Kirsi Korhonen, Luonnonvarakeskus (Luke), kirsi.korhonen@luke.fi

Marja-Liisa Järvelä, Oulun ammattikorkeakoulu, marja-liisa.jarvela@luke.fi

Anna-Liisa Välimaa, Luonnonvarakeskus (Luke), anna-liisa.valimaa@luke.fi

Toivo Muilu, Luonnonvarakeskus (Luke), toivo.muilu@luke.fi

Päivi Viitikka, Oulun ammattikorkeakoulu, paivi.viitikka@oamk.fi

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

Luke
LUONNONVARAKESKUS